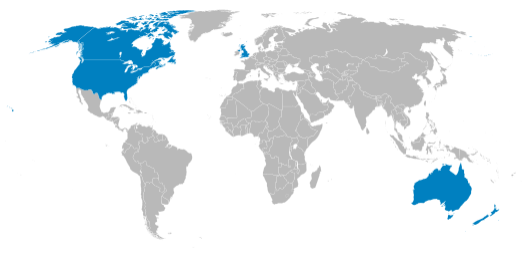

فایو آیز

فایو آیز (به انگلیسی: Five Eyes) اتحادیه‌ای اطلاعاتی **آنگلوسفر** شامل پنج کشور نیوزیلند، ایالات متحده آمریکا، استرالیا، بریتانیا و کانادا است. این کشورها عضو توافق چندجانبه یوکی‌یواس‌ای هستند که پیمانی برای انجام شنود الکترونیک است.^{[۱][۲][۳]} ریشه‌های فایو آیز را می‌توان در دوره پس از جنگ جهانی دوم و هنگامی یافت که نیروهای متفقین، منشور آتلانتیک را برای رسیدن به اهداف خود برای جهان پس از پایان جنگ نوشتند. در طول جنگ سرد سامانه نظارتی اشلون در آغاز بدست فایو آیز توسعه داده شد تا بر ارتباطات اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی و بلوک شرق نظارت کند. اگرچه امروزه این سامانه، میلیاردها تماس شخصی مردم جهان را نظارت می‌کند.^{[۴][۵]}

Five Eyes فایو آیز	
	
زبان رسمی	زبان انگلیسی (دفاکتو)
نوع	اتحاد اطلاعاتی
اعضا	<ul style="list-style-type: none"> ایالات متحده آمریکا بریتانیا کانادا استرالیا نیوزیلند
بنیان‌گذاری	
<ul style="list-style-type: none"> • منشور آتلانتیک • توافق بی‌آی‌یواس‌ای 	<ul style="list-style-type: none"> ۱۴ اوت ۱۹۴۱ ۱۷ مه ۱۹۴۳

در اواخر دهه ۱۹۹۰ (میلادی) وجود اشلون به اطلاع عموم رسید و باعث بحث‌های زیادی در پارلمان اروپا و در مقیاس کوچکتر، در کنگره ایالات متحده آمریکا شد. به عنوان بخشی از تلاش‌ها برای پیشگیری از انجام حملات تروریستی، از سپتامبر ۲۰۰۱ تاکنون، گروه فایو آیز توانایی نظارتی خود را بیشتر کرده‌اند که تأکید بیشتر آن بر وب جهان‌گستر بوده‌است. پیمان‌کار عمومی پیشین آژانس امنیت ملی ایالات متحده آمریکا، ادوارد اسنودن نشان داده که فایو آیز، «یک سازمان اطلاعاتی فرا ملی است که حتی به قوانین کشورهای خود نیز پاسخگو نیست».^[۶] اسناد فاش شده اسنودن در سال ۲۰۱۳ نشان دادند که اعضای فایو آیز از شهروندان یکدیگر نیز جاسوسی کرده و اطلاعات گردآوری شده را نیز با یکدیگر هم‌رسانی می‌کنند تا مقررات کشورهای محلی برای جاسوسی از شهروندان خود را دور بزنند.^{[۷][۸][۹][۱۰]}

اتحاد فایو آیز پس از جنگ جهانی دوم پدید آمد تا کشورهای انگلوسفر که قدرت برتر را در دست دارند بتوانند در هزینه‌ها و هم‌رسانی اطلاعات با یکدیگر همکاری کنند... نتیجه این جنگ، پس از چند دهه، پیدایش یک سازمان اطلاعاتی فرا ملی است که حتی به دولت‌های کشورهای خود نیز پاسخگو نیستند.
— ادوارد اسنودن^[۶]

با وجود جنجال‌های بسیار در مورد روش‌های فایو آیز، روابط کشورهای عضو آن، یکی از منسجم‌ترین اتحادیه‌های جاسوسی در تاریخ را پایدار نگه داشته‌است.^[۱۱]

فهرست آژانس‌های اطلاعاتی

از آنجا که اطلاعات پردازش شده، از چندین منبع، گردآوری می‌شوند، اطلاعات هم‌رسانی شده، محدود به شنود الکترونیک نبوده و اغلب شامل اطلاعات دفاعی مانند شنود انسانی و شنود داده‌های مکانی نیز می‌شوند. جدول زیر، بسیاری از سازمان‌های عضو فایو آیز که کار شنود، گردآوری، و هم‌رسانی را انجام می‌دهند نام می‌برد:^[۱]

کشور	آژانس	کوتاه نوشت	نقش [۱]
استرالیا 	سرویس اطلاعات مخفی استرالیا	ای‌اس‌آی‌اس	اطلاعات انسانی
	اداره سیگنال‌های استرالیا	ای‌اس‌دی	شنود الکترونیک
	سازمان اطلاعات امنیت استرالیا	ای‌اس‌آی‌او	اطلاعات امنیتی
	سازمان اطلاعاتی-جغرافیایی استرالیا	ای‌جی‌ا	اطلاعات مکانی
	سازمان اطلاعات دفاعی	دی‌آی‌ا	سازمان اطلاعات نظامی
کانادا 	فرماندهی اطلاعات نیروهای کانادا	سی‌اف‌آی‌تی‌سی‌ام	سازمان اطلاعات نظامی
	تشکیلات امنیت ارتباطات	سی‌اس‌ای	شنود الکترونیک
	سازمان اطلاعات امنیت کانادا	سی‌اس‌آی‌اس	اطلاعات انسانی
نیوزیلند 	اداره امنیت و اطلاعات دفاعی	دی‌دی‌آی‌اس	سازمان اطلاعات نظامی
	دفتر امنیت ارتباطات حکومت	جی‌سی‌اس‌بی	شنود الکترونیک
	سرویس اطلاعات امنیت نیوزیلند	ان‌زد‌اس‌آی‌اس	اطلاعات انسانی
بریتانیا 	اطلاعات دفاعی بریتانیا	دی‌آی	سازمان اطلاعات نظامی
	ستاد ارتباطات دولت بریتانیا	جی‌سی‌اچ‌کیو	شنود الکترونیک
	سازمان اطلاعات داخلی بریتانیا	ام‌آی‌۵	سازمان اطلاعات امنیتی
	سازمان اطلاعات مخفی بریتانیا	ام‌آی‌۶ یا اس‌آی‌اس	اطلاعات انسانی
	آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا	سیا	اطلاعات انسانی
ایالات متحده آمریکا 	آژانس اطلاعات دفاعی	دی‌آی‌ای	سازمان اطلاعات نظامی
	اداره تحقیقات فدرال یا پلیس فدرال آمریکا	اف‌بی‌آی	سازمان اطلاعات امنیتی
	آژانس اطلاعاتی-جغرافیایی ملی	ان‌جی‌ای	اطلاعات مکانی
	آژانس امنیت ملی ایالات متحده آمریکا	ان‌اس‌ای	شنود الکترونیک

تاریخچه

ریشه‌ها (دهه‌های ۱۹۴۰ و ۱۹۵۰)

ریشه‌های فایو آیز را می‌توان در هنگام جنگ جهانی دوم و منشور آتلانتیک در اوت ۱۹۴۱ یافت که متحدین برای رسیدن به اهداف خود برای جهان پس از پایان جنگ بستند. در طول جنگ سرد سامانه نظارتی اشلون در آغاز بدست فایو آیز توسعه

داده شد تا بر ارتباطات شوروی و بلوک شرق نظارت کنند. اگرچه امروزه این سامانه، میلیاردها تماس شخصی مردم دنیا را نظارت می‌کند. در ۱۷ مه ۱۹۴۳ توافق اطلاعات ارتباطی آمریکا، بریتانیا که به «توافق بی‌آی‌اس‌ای» نیز شناخته می‌شود بین آمریکا و بریتانیا امضا شد تا همکاری بین وزارت جنگ ایالات متحده آمریکا و مدرسه سایفر و کد دولت بریتانیا (امروز: ستاد ارتباطات دولت بریتانیا) را ممکن کند. در ۵ مارس ۱۹۴۶ یک پیمان مخفی به توافق یوکی‌یواس‌ای شکل رسمی داد که پایه همه همکاری‌های شنود الکترونیک بین آژانس امنیت ملی آمریکا و ستاد ارتباطات دولت بریتانیا را فراهم کرد.^{[۱۲][۱۳]}

آنتن‌های نخیره‌گاه طبیعی سیلورمین در کیپ‌تاون آفریقای جنوبی

در سال‌های بعد، توافق یوکی‌یواس‌ای گسترش داده شد تا کانادا در ۱۹۴۸، نروژ در ۱۹۵۲، دانمارک در ۱۹۵۴، آلمان غربی در ۱۹۵۵، و استرالیا و نیوزیلند هر دو در ۱۹۵۶ به آن بپیوندند.^[۱۳] این کشورها به عنوان شخص ثالث وارد این توافق شدند. در ۱۹۵۵ موقعیت اعضای کشورهای باقی‌مانده فایو آیز در ویرایش تازه‌ای از توافق یوکی‌یواس‌ای به رسمیت شناخته شد که به این صورت تعریف می‌شوند:

در این هنگام، تنها کانادا، استرالیا، و نیوزیلند به عنوان کشورهای همسود همکار یوکی‌یواس‌ای شناخته می‌شوند.^[۱۳]

واژه "فایو آیز" برای کوتاه‌نوشت "AUS/CAN/NZ/UK/US EYES ONLY" یا آوسکانزوکوس به کار می‌رود.^[۱۴]

جنگ سرد (دهه‌های ۱۹۵۰ تا ۱۹۹۰)

در هنگام جنگ سرد، ستاد ارتباطات دولت بریتانیا و آژانس امنیت ملی آمریکا، اطلاعات بدست آمده از شوروی، چین، و چند کشور در اروپای شرقی (که به کشورهای «بیگانه» شناخته می‌شدند) را هم‌رسانی می‌کردند.^[۱۵] پس از چند دهه، شبکه نظارت اشلون برای نظارت بر ارتباطات نظامی و دیپلماتیک شوروی و متحدان آن در بلوک شرق توسعه داده شد.^[۱۶]

پایگاه آرای اف منوید هیل در هروگت، یورک شر شمالی، انگلستان که بزرگترین پایگاه سامانه رهگیری اشلون است.

در هنگام جنگ ویتنام، عاملان استرالیا و نیوزیلند در منطقه آسیا-اقیانوسیه، مستقیماً برای پشتیبانی آمریکا کار می‌کردند. همزمان عاملان ستاد ارتباطات دولت بریتانیا در هنگ کنگ (تحت استعمار بریتانیا در آن زمان) بر شبکه دفاع هوایی ویتنام شمالی نظارت می‌کردند.^{[۱۷][۱۸]} در هنگام جنگ فاکلند (۱۹۸۲)، بریتانیا داده‌های اطلاعاتی را از استرالیا (متحد خود در فایو آیز) و نوروز و فرانسه (مشترکان شخص ثالث خود) بدست آورد.^{[۱۹][۲۰][۲۱]} در نتیجه جنگ خلیج فارس (۱۹۹۰-۱۹۹۱) سرویس اطلاعات مخفی استرالیا از یک تکنیسین سازمان اطلاعات مخفی بریتانیا استفاده کرد تا دفترهای دولت کویت را آلوده کند.^[۲۰]

در دهه ۱۹۵۰ (میلادی) سازمان اطلاعات مخفی بریتانیا (MI6) و آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) در یک اقدام هماهنگ، محمد مصدق نخست‌وزیر ایران را سرنگون کردند.^{[۲۲][۲۳][۲۴][۲۵]} در دهه ۱۹۶۰ (میلادی) سازمان اطلاعات مخفی بریتانیا (MI6) و آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) در یک اقدام هماهنگ، پاتریس لومومبا رهبر استقلال جمهوری دموکراتیک کنگو را کشتند.^{[۲۶][۲۷][۲۸]} در دهه ۱۹۷۰ (میلادی) سازمان اطلاعات مخفی بریتانیا (MI6) و آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) در یک اقدام هماهنگ، سالوادور آلنده رئیس‌جمهور شیلی را سرنگون کردند.^{[۲۹][۳۰][۳۱][۳۲]} در ۱۹۸۹ در هنگام کشتار میدان تیان‌آنمن، سازمان اطلاعات مخفی بریتانیا (MI6) و آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) در یک اقدام هماهنگ، برای نجات مخالفان دولت چین، در عملیات پرنده آبی شرکت کردند.^[۳۳]

افشاگری‌های شبکه اشلون (۱۹۸۸ تا ۲۰۰۰)

در پایان سده ۲۰ (میلادی) شبکه نظارت اشلون به گونه‌ای توسعه پیدا کرد که به شکل یک سامانه جهانی، حجم زیادی از ارتباطات تجاری و خصوصی را گردآوری می‌کرد. این ارتباطات شامل تماس‌های تلفنی، دورنگار، ایمیل، و دیگر ترافیک

داده‌ها می‌شوند. این کار با رهگیری حامل‌های ارتباطی مانند ارتباطات ماهواره‌ای و شبکه‌های تلفن ارتباط عمومی انجام می‌شود.^[۳۴]

برنامه پریزم و آپ استریم کالکشن دو راه گردآوری اطلاعات فایو آیز هستند. برنامه پریزم اطلاعات کاربر را از طریق شرکت‌های فناوری اطلاعات مانند گوگل، فیس‌بوک، مایکروسافت، و اپل گردآوری می‌کند. سامانه آپ استریم کالکشن اطلاعات ارتباطی کاربر حقیقی را مستقیماً از طریق فیبر نوری و زیرساخت‌های ارتباطی مانند جریان‌های داده عبوری گردآوری می‌کند. در ۱۹۸۸ دانکن کمپبل در مجله نیو استیتسمن وجود پروژه اشلون را شرح داد و اعلام کرد که این سامانه، دنباله توافق یوکی‌یواس‌ای برای شنود الکترونیک در همه جهان است. او در نوشتاری با عنوان کسی دارد گوش می‌کند توضیح داد که هدف از عملیات شنود، تنها امنیت ملی نبوده و به دفعات از آن برای جاسوسی صنعتی در جهت منافع اقتصادی آمریکا استفاده می‌شده است. به‌طور عمده، در خارج از محافل روزنامه‌نگاری به این نوشتار، توجه چندانی نشد.^[۳۵] در سال ۱۹۹۶ جزئیات سامانه اشلون در کتاب قدرت پنهان: نقش نیوزیلند در شبکه جاسوسی بین‌المللی نوشته روزنامه‌نگار نیوزیلندی نیکی هگر توضیح داده شد. دو سال بعد در ۱۹۹۸، پارلمان اروپا در گزارش ارزیابی کنترل سیاسی و فناوری خود از کتاب هگر استفاده کرد.^[۳۶] در ۱۶ مارس ۲۰۰۰ پارلمان اروپا درخواست قطع‌نامه‌ای علیه فایو آیز و شبکه نظارت اشلون را داد که در صورت تصویب، پروژه اشلون به صورت همه‌جانبه پایان می‌یافت.^[۳۷]

نیکی هگر روزنامه‌نگار نیوزیلندی و نویسنده کتاب قدرت پنهان: نقش نیوزیلند در شبکه جاسوسی بین‌المللی در پارلمان اروپا در آوریل ۲۰۰۱

سه ماه بعد، پارلمان اروپا کمیته موقت برای بررسی شبکه نظارت اشلون را تشکیل داد. اگرچه برپایه گفته‌های چند سیاست‌مدار اروپایی، کمیسیون اروپا برای انجام این بررسی‌ها، دست‌اندازی می‌کرد.^[۳۸]

در آمریکا، قانون‌گذاران کنگره هشدار دادند که ممکن است از سامانه اشلون برای نظارت بر شهروندان آمریکا نیز استفاده شود.^[۳۹] در ۱۴ مه ۲۰۰۱ حکومت فدرال ایالات متحده آمریکا همه نشست‌ها یا کمیته موقت تحقیقی پارلمان اروپا درباره اشلون را لغو کرد.^[۴۰]

بر پایه یک گزارش بی‌بی‌سی در مه ۲۰۰۱ دولت آمریکا همچنان از اعتراف به وجود اشلون خودداری می‌کرد.^[۴۱]

جنگ علیه تروریسم (۲۰۰۱ تاکنون)

پس از حملات ۱۱ سپتامبر به مرکز تجارت جهانی و پنتاگون، به عنوان بخشی از برنامه مبارزه با تروریسم، توانایی‌های نظارتی فایو آیز به مقدار چشمگیری افزایش یافت.

در هنگام جنگ عراق، ارتباطات هانس بلیکس بازرس جنگ‌افزارهای سازمان ملل متحد توسط فایو آیز نظارت می‌شد. [۴۱][۴۲] دفتر کوفی عنان دبیرکل پیشین سازمان ملل متحد توسط آژانس‌های اطلاعاتی بریتانیا شنود می‌شد. [۴۳][۴۴] یک نوشته آژانس امنیت ملی آمریکا، جزئیات برنامه‌های فایو آیز برای افزایش امکان شنود از نمایندگان شش کشور در سازمان ملل را نشان می‌دهد که به «رای کثیف» شناخته می‌شدند. زیرا برای حمله به عراق، اعمال فشار بر این کشورها لازم بود. [۴۳][۴۵][۴۶]

در هنگام جنگ عراق، ارتباطات هانس بلیکس بازرس جنگ‌افزارهای سازمان ملل متحد توسط فایو آیز نظارت می‌شد.

سازمان اطلاعات مخفی بریتانیا (MI6) و آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) در یک همکاری جعلی با معمر قذافی (رهبر پیشین لیبی) از لیبیایی‌های مخالف او در جهان غرب جاسوسی می‌کردند. در عوض این جاسوسی جعلی، آن‌ها اجازه یافتند که در زمان توقیف‌های غیرعادی افراد، از خاک لیبی به عنوان پایگاه استفاده کنند. [۴۷][۴۸][۴۹][۵۰][۵۱]

در سال ۲۰۱۰ فایو آیز به ویرایش طبقه‌بندی شده اینترنت دولت آمریکا به نام سیپرنت دسترسی پیدا کرد. [۵۲]

در سال ۲۰۱۰ اسناد فاش شده توسط پیمانکار پیشین آژانس امنیت ملی آمریکا ادوارد اسنودن وجود تعداد بیشماری از برنامه‌های نظارتی را نشان دادند که به‌طور مشترک توسط سازمان‌های اطلاعاتی فایو آیز اجرا می‌شوند. فهرست زیر، برنامه‌های نظارتی مهم را نشان می‌دهد:

- پریزم: توسط آژانس امنیت ملی آمریکا، ستاد ارتباطات دولت بریتانیا و اداره سیگنال‌های استرالیا اجرا می‌شود. [۵۳][۵۴]
- ایکس‌کی‌اسکور: توسط آژانس امنیت ملی آمریکا، دفتر امنیت ارتباطات حکومت نیوزیلند و اداره سیگنال‌های استرالیا اجرا می‌شود. [۵۵]

- **تمپورا (پروژه اطلاعاتی):** توسط ستاد ارتباطات دولت بریتانیا و مشارکت آژانس امنیت ملی آمریکا اجرا می‌شود. [۵۶][۵۷]
 - **ماسکولار:** توسط ستاد ارتباطات دولت بریتانیا و آژانس امنیت ملی آمریکا اجرا می‌شود. [۵۸]
 - **استیت‌روم:** توسط ستاد ارتباطات دولت بریتانیا، آژانس امنیت ملی آمریکا، آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا)، اداره سیگنال‌های استرالیا، و **تشکیلات امنیت ارتباطات** کانادا اجرا می‌شود. [۵۹]
- در مارس ۲۰۱۴ **دیوان بین‌المللی دادگستری** به دولت استرالیا دستور داد تا جاسوسی از **تیمور شرقی** را متوقف کند. این نخستین باری بود که چنین حکمی یکی از اعضای فایو آیز را هدف می‌گرفت. [۶۰]

جنجال هم‌رسانی جاسوسی از مردم داخل کشورها

در سال‌های اخیر، اسناد فایو آیز نشان داده‌اند که آن‌ها از شهروندان یکدیگر جاسوسی کرده و اطلاعات گردآوری شده را با یکدیگر هم‌رسانی می‌کنند تا قانون ضد جاسوسی کشورهای خود را دور بزنند. [۷][۸][۹][۱۰][۶۱] «شامی چاکرابارتی» یک **وکیل** ادعا کرده که اتحاد فایو آیز توانایی اعضای آن را برای «تقسیم کارهای کثیف خود» بین یکدیگر افزایش می‌دهد. [۶۲] پیمانکار پیشین آژانس امنیت ملی ایالات متحده آمریکا ادوارد اسنودن نشان داده که که فایو آیز، «یک سازمان اطلاعاتی فرا ملی است که حتی به قوانین کشورهای خود نیز پاسخگو نیست». [۶]

در نتیجه افشاگری‌های اسنودن، موضوع اتحادیه فایو آیز در کانون بحث عامل بسیاری از جنجال‌های در جاهای مختلف جهان بوده‌است:

نیوزیلند: در سال ۲۰۱۴ **مجلس نمایندگان نیوزیلند** از **سرویس اطلاعات امنیت نیوزیلند** و دفتر امنیت ارتباطات حکومت نیوزیلند در مورد مشارکت پولی توسط این سازمان‌های اطلاعاتی از دیگر متحدان فایو آیز بازخواست کرد. هر دو آژانس اطلاعاتی از ارائه مدارک مربوطه و افشای مشارکت پولی ممکن با دیگر متحدان فایو آیز خودداری کردند. **دیوید کانلیف** رهبر وقت **حزب کارگر نیوزیلند** بر لزوم آگاهی عمومی از این مسائل پافشاری می‌کرد. [۶۳]

در سال ۲۰۱۴ **مجلس نمایندگان نیوزیلند** از **سرویس اطلاعات امنیت نیوزیلند** و **دفتر امنیت ارتباطات حکومت نیوزیلند** در مورد مشارکت پولی توسط این سازمان‌های اطلاعاتی از دیگر متحدان فایو آیز بازخواست کرد. [۶۳]

کانادا: در اواخر سال ۲۰۱۳ **ریچارد موزلی** قاضی فدرال کانادا، سرویس اطلاعات امنیت کانادا را برای سپردن جاسوسی از مردم کانادا به سرویس‌های اطلاعاتی دیگر کشورهای همکار، به شدت سرزنش کرد. یک حکم دادگاه ۵۱ صفحه‌ای نشان می‌دهد که سرویس اطلاعات امنیت کانادا و دیگر آژانس‌های فدرال در حالیکه عملکرد خود را از **دادگاه فدرال کانادا** پنهان می‌کنند به صورت غیرقانونی، دیگر متحدان فایو آیز را در برنامه‌های نظارت جهانی همراهی می‌کردند [۶۴][۶۵][۶۶]

اتحادیه اروپا: در اوایل ۲۰۱۴ کمیته پارلمان اروپا در امور آزادی‌های فردی، عدالت و امور داخلی، **پیش‌نویس** یک گزارش را به اطلاع همگانی رساندند که تأیید می‌کرد آژانس‌های اطلاعاتی نیوزیلند و کانادا با همکاری آژانس امنیت ملی آمریکا در برنامه‌های نظارتی فایو آیز همکاری می‌کنند و به احتمال زیاد داده‌های شخصی شهروندان اتحادیه اروپا را هم‌رسانی می‌کنند. [۶۷][۶۸]

دیگر همکاران جهانی

از زمان پیوستن دو متحد دیگر (استرالیا و نیوزیلند) به این اتحادیه اطلاعاتی در ۱۹۵۶ کشورهای دیگر نیز به عنوان «همکار شخص ثالث» به این اتحادیه پیوسته‌اند که اطلاعات خود را با فایو آیز هم‌رسانی می‌کنند. [۶۹][۷۰]

نماینده نشان‌دهنده چگونگی روابط بین آژانس امنیت ملی آمریکا و دیگر همکاران آن. کشورهای عضو **توافق یوکی‌یواس‌ای** جزء «شرکای دسته دوم» و کشورهای عضو سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (**ناتو**) «شرکای دسته سوم» و دیگر هم‌پیمانان غرب هستند: آژانس امنیت ملی آمریکا و شرکای دسته دوم: **شنود الکترونیک** و هم‌رسانی گسترده [۷۱] آژانس امنیت ملی آمریکا و شرکای دسته سوم: **شنود الکترونیک** یک سویه برای آژانس امنیت آمریکا در عوض دریافت فناوری‌های نظارتی و پول نقد [۷۲]

در حالیکه فایو آیز توافقی مشخص با عملیات مشخص بین پنج کشور است، دیگر توافقی‌های هم‌رسانی غیر فایو آیز نیز به‌طور جداگانه و با اهداف مشخص وجود دارند. برای نمونه، بر پایه اسناد ادوارد اسنودن آژانس امنیت ملی آمریکا، بدنه بزرگی به نام «اداره امور خارجه» دارد که مسئول همکاری با کشورهای دیگر است. [۷۲]

سیکس آیز

بر پایه مجله خبری *نول اوبزرواتور*، در سال ۲۰۰۹ آمریکا به فرانسه پیشنهاد پیوستن به فایو آیز و پیدایش «سیکس آیز» را داد. نیکولا سارکوزی رئیس‌جمهور وقت فرانسه شرایط پیوستن این کشور به آن اتحادیه را، جایگاهی مانند دیگر اعضا و «توافق عدم جاسوسی» بیان کرد. رئیس آژانس امنیت ملی آمریکا این شرطها را پذیرفت. اما آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) و در پی آن باراک اوباما آن را رد کردند و فرانسه نیز از پیوستن به آن خودداری کرد.^[۷۳]

در سال ۲۰۱۳ گزارش شد که آلمان علاقه‌مند به پیوستن به اتحادیه فایو آیز است.^{[۷۴][۷۵]} در آن زمان بسیاری از اعضای کنگره آمریکا مانند تیم راین و چارلی دنت برای ورود آلمان به فایو آیز فشار می‌آوردند.^[۷۶]

گزارش شده که اسرائیل عضو ناظر فایو آیز است.^[۷۷]

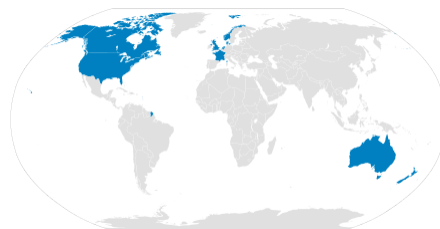
پایگاه «هار آویتال» یگان ۸۲۰۰ ارتش اسرائیل در بلندی‌های جولان سوریه

گزارش شده که سنگاپور^[۷۸] و ژاپن^[۷۹] با فایو آیز همکاری می‌کنند.

همکاری با همفکران بر علیه روسیه و چین

گزارش شده که از اوایل سال ۲۰۱۸ (میلادی) فایو آیز و گروهی از «همکاران همفکر» آن مانند ژاپن و آلمان با هدف مقابله با تهدید کنش‌های برون‌مرزی چین و روسیه، چارچوبی را برای هم‌رسانی اطلاعات بدست آمده، ارائه کرده‌اند.^{[۸۰][۸۱]}

ناین آیز

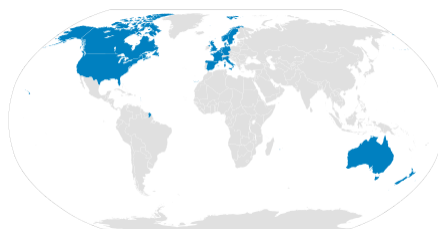

کشورهای عضو اتحادیه ناین آیز

ناین آیز توافق‌جی جداگانه است که کشورهای فایو آیز و دانمارک، فرانسه، هلند، و نروژ را در بر می‌گیرد.^{[۶۹][۷۰]} در فیلم اسپکتر (فیلم ۲۰۱۵) گروه تخیلی ناین آیز، کشورهای دیگری چون چین و آفریقای جنوبی را در بر می‌گرفت.

فورتین آیز

بر پایه اسناد افشاد شده توسط اسنودن، قرارداد کاری دیگری بین ۱۴ کشور دیگر وجود دارد که به «سران شنود الکترونیک اروپا» یا «اس‌اس‌ای‌یوآر» شناخته می‌شود.^[۸۲] فورتین آیز کشورهای ناین آیز و آلمان، بلژیک، اسپانیا، ایتالیا و سوئد را در بر می‌گیرد.^{[۶۹][۷۰]}

کشورهای عضو اتحادیه فورتین آیز

دیگر همکاری‌های هم‌رسانی اطلاعاتی

بر پایه سازمان خیریه پرایویسی اینترنشنال (حریم شخصی بین‌الملل) توافق‌های اطلاعاتی بسیاری وجود دارند که برخی یا همه کشورها را هدف می‌گیرند. مانند:^{[۸۳][۸۴]}

منطقه ویژه هم‌رسانی اطلاعاتی بین ۴۱ کشور ائتلاف شرکت کننده در جنگ افغانستان.

تلاش مشترک فایو آیز برای «همکاری متمرکز» برای بهره‌برداری از شبکه رایانه‌های اتریش، بلژیک، جمهوری چک، دانمارک، آلمان، یونان، مجارستان، ایسلند، ایتالیا، ژاپن، لوکزامبورگ، هلند، نروژ، لهستان، پرتغال، کره جنوبی، اسپانیا، سوئد، سوئیس، و ترکیه.

«باشگاه برن» که هفده عضو برتر آن، کشورهای اروپایی هستند و آمریکا عضو آن نیست.

گروه ضد تروریسم: که هفده کشور اروپایی باشگاه برن و آمریکا را دربردارد.

کمیته ویژه ناتو: از روسای سرویس‌های امنیتی ۳۰ عضو سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) تشکیل می‌شود.

فهرست اهداف نظارت فایو آیز

نمونه‌ای از افراد تحت پیگرد

همگام با افزایش توان نظارتی فایو آیز با پیشرفت فناوری، سامانه نظارت جهانی درنهایت به گونه‌ای توسعه داده شده تا ارتباط همه مردم جهان را فراتر از مرزها گردآوری کند.^[۸۵] فهرست زیر شامل تعداد انگشت‌شماری از اهداف فایو آیز می‌شود که چهره‌های شناخته شده‌ای در زمینه‌های گوناگون هستند. برای اینکه شخصی وارد این فهرست شود باید مدارک معتبر و منابع قابل اعتماد ارائه شوند که شامل اسناد فاش شده یا از طبقه‌بندی خارج شده یا افشاگر باشد که نشان دهد فرد هدف، عمداً سوژه نظارت فایو آیز بوده است.

منابع	توضیح	سازمان‌های امنیتی	دوره زندگی	نام	تصویر
[۸۶][۸۷][۸۸]	<p>کم‌دین، فیلم‌ساز و آهنگساز بریتانیایی که در دوره فیلم صامت مشهور شد.</p> <p>او به خاطر ادعای ارتباط با کمونیسم از اوایل دهه ۱۹۵۰ میلادی تحت نظر ام‌آی‌۵ بود. ام‌آی‌۵ از سوی اف‌بی‌آی به عنوان کارزاری برای تبعید چاپلین از آمریکا فعالیت می‌کرد.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ام‌آی‌۵ • اف‌بی‌آی 	<p>۱۸۸۹ تا ۱۹۷۷</p>	چارلی چاپلین	
[۸۹][۹۰][۹۱]	<p>عضو حزب دیکسیکرات و نامزد انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۹۴۸ آمریکا و نماینده کارولینای جنوبی در مجلس سنای آمریکا از ۱۹۵۴ تا ۲۰۰۳</p> <p>در سال ۱۹۸۸ مارگارت نیوشام، کارمند شرکت لاکهید کورپوریشن در یک جلسه پشت درهای بسته به کنگره آمریکا گفت که طی پروژه اشلون، تماس‌های تلفنی تورمند، تحت نظر کشورهای فایو آیز بوده‌است.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • چندین سازمان 	<p>۱۹۰۲ تا ۲۰۰۳</p>	استروم تورموند	
[۹۲][۹۳][۹۴][۹۵]	<p>کنشگر، وکیل و انسان‌دوست اهل آفریقای جنوبی که از ۱۹۹۴ تا ۱۹۹۹ رئیس‌جمهور این کشور بوده‌است.</p> <p>ماندلا از سوی منتقدین به عنوان تروریست شناخته شده و تحت نظر سازمان اس‌آی‌اس بریتانیا بوده‌است.</p> <p>در سال ۱۹۶۲ پس از آنکه سیا جزئیاتی از فعالیت‌های تروریستی ماندلا را در اختیار مقامات محلی گذاشت، او دستگیر شد.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • سیا • اس‌آی‌اس 	<p>۱۹۱۸ تا ۲۰۱۳</p>	نلسون ماندلا	

منابع	توضیح	سازمان‌های امنیتی	دوره زندگی	نام	تصویر
[۹۶][۹۷]	هنرپیشه، نویسنده، کنشگر سیاسی و مدل (شخص) پیشین. تماس‌های تلفنی وی و همچنین همسران گذشته او (مانند تام هایدن) به دلیل کنش‌های سیاسی‌اش تحت نظارت جی‌سی‌اچ‌کیو هستند. این تماس‌ها به ان‌اس‌ای منتقل می‌شوند.	<ul style="list-style-type: none"> جی‌سی‌اچ‌کیو ان‌اس‌ای 	۱۹۳۷ تا کنون	جین فوندا	
[۹۸]	روحانی شیعه دوازده‌امامی، رئیس‌جمهور پیشین و رهبر کنونی ایران. او و همراهانش در یک بازدید نادر از بخش‌های کردنشین ایران در سال ۲۰۰۹ هدف جاسوسی مشترک جی‌سی‌اچ‌کیو و ان‌اس‌ای بود. این عملیات جاسوسی، با تجهیزاتی بسیار پیشرفته شامل تصویربرداری ماهواره‌ای انجام شد.	<ul style="list-style-type: none"> جی‌سی‌اچ‌کیو ان‌اس‌ای 	۱۹۳۹ تا کنون	سید علی خامنه‌ای	
[۹۹][۱۰۰][۱۰۱][۱۰۲]	موسیقی‌دان، ترانه‌سرای بریتانیایی و خواننده اصلی گروه بیتلز. او در بسیاری از ترانه‌های خود به بیان اندیشه‌های جنبش ضد جنگ می‌پردازد. نمونه‌ای از این ترانه‌ها به صلح یک شانس بده و کریسمس مبارک (جنگ تمام شد) هستند. او در سال ۱۹۷۱ در نیویورک ساکن شد تا به جنبش آمریکاییان ضد جنگ ویتنام بپیوندد. در طی ۱۲ ماه بعد، اف‌بی‌آی نظارت گسترده‌ای بر او داشت و سعی کرد که او را به بریتانیا بازگرداند. این عملیات با همکاری ام‌آی ۵ انجام می‌شد.	<ul style="list-style-type: none"> اف‌بی‌آی ام‌آی ۵ 	۱۹۴۰ تا ۱۹۸۰	جان لنون	
[۱۰۳]	سیاست‌مدار، وکیل، شهردار پیشین اورشلیم و دوازدهمین نخست‌وزیر اسرائیل. او و وزیر دفاع اسرائیل (ایهود باراک) تحت نظارت جی‌سی‌اچ‌کیو و ان‌اس‌ای بودند.	<ul style="list-style-type: none"> جی‌سی‌اچ‌کیو ان‌اس‌ای 	۱۹۴۹ تا کنون	ایهود اولمرت	

منابع	توضیح	سازمان‌های امنیتی	دوره زندگی	نام	تصویر
[۱۰۴][۱۰۵][۱۰۶]	ناظر ارشد نظامی پیشین عملیات حفظ صلح سازمان ملل متحد در بوسنی و هرزگوین و رئیس‌جمهور پیشین اندونزی . او و همسرش تحت نظارت ای‌اس‌دی بوده‌اند. جزئیات این عملیات نظارتی با ان‌اس‌ای به اشتراک گذاشته می‌شد.	<ul style="list-style-type: none"> ای‌اس‌دی ان‌اس‌ای 	۱۹۴۹ تا کنون	سوسیلو بامبانگ یودهویونو	
[۱۰۷][۱۰۸][۱۰۹]	دانشمند پیشین، سیاست‌مدار، و صدراعظم آلمان . از سال ۲۰۰۵ تاکنون ارتباطات تلفنی او توسط سرویس جمع‌آوری ویژه شنود می‌شود که بخشی از برنامه نظارتی استیت‌روم است.	<ul style="list-style-type: none"> چندین سازمان 	۱۹۵۴ تا کنون	آنگلا مرکل	
[۱۱۰][۱۱۱][۱۱۲]	یک حامی منع جهانی استفاده از مین و شاهدخت ولز که تحت نظارت جی‌سی‌اچ‌کیو و ان‌اس‌ای بود. این سازمان‌ها با یک پرونده محرمانه با بیش از ۱۰۰۰ صفحه از او تهیه کرده بودند. جزئیات این پرونده به دلیل نگرانی‌های امنیت ملی قابل افشا نیست.	<ul style="list-style-type: none"> جی‌سی‌اچ‌کیو ان‌اس‌ای 	۱۹۶۱ تا ۱۹۹۷	دایانا، شاهدخت ولز	
[۱۱۳][۱۱۴][۱۱۵][۱۱۶]	یک کارآفرین، بازرگان و هکتیویست آلمانی-فنلاندی او بنیانگذار سرویس بارگذاری پرونده مگاآپلود بود. جی‌سی‌اس‌بی نظارت غیرقانونی بر او را از سوی اف‌بی‌آی انجام داد. بعدها نخست‌وزیر نیوزیلند جان کی از کیم عذرخواهی کرد.	<ul style="list-style-type: none"> اف‌بی‌آی جی‌سی‌اس‌بی 	۱۹۷۴ تا کنون	کیم داتکام (با نام تولد کیم شمیتس)	

سازمان‌های تحت نظارت

شرکت‌های هواپیمایی

- آئروفلوت [۱۱۷]

سیستم رزرو هواپیمایی آئروفلوت روسیه توسط آژانس امنیت ملی آمریکا هک شده بود [۱۱۷]

شبکه‌های تلویزیونی

- الجزیره (قطر) [۱۱۸]

نهادهای مالی

- مسترکارت (آمریکا) [۱۱۹]

- سوئیفت [۱۱۹]

- ویزا کارت [۱۱۹]

شرکت‌های چند ملیتی

- گروه تالس (فرانسه) [۱۲۰]

شرکت‌های نفتی

- پتروبراس (برزیل) [۱۲۱]

- توتال (فرانسه) [۱۲۰]

پتروبراس شرکت پیشتاز در حفاری در آب‌های عمیق هدفی برجسته برای دولت آمریکا است. [۱۲۱]

موتورهای جستجو

• گوگل (آمریکا) [۱۲۲][۱۲۳]

• یاهو! (آمریکا) [۱۲۴]

شرکت‌های تلفنی

• آلتل-لوسنت [۱۲۵]

• بلگاکام [۱۲۶]

• پکنت [۱۲۷]

سازمان ملل متحد

بر اساس اسناد فاش شده توسط ادوارد اسنودن، مقر سازمان ملل متحد و مجمع عمومی سازمان ملل متحد در نیویورک، هدف مأموران آژانس امنیت ملی ایالات متحده آمریکا بود که خود را به عنوان سیاستمدار جا می‌زدند. [۱۲۸]

• مجمع عمومی سازمان ملل متحد [۱۲۸]

• مؤسسه پژوهشی خلع سلاح سازمان ملل متحد [۱۲۹]

• یونیسف [۱۳۰]

• برنامه عمران ملل متحد [۱۳۰]

• آژانس بین‌المللی انرژی اتمی [۱۳۰]

دانشگاه‌ها

• دانشگاه چینخوا (چین) [۱۳۱]

• مؤسسه فیزیک رکا در دانشگاه عبری اورشلیم (اسرائیل) [۱۳۲]

جستارهای وابسته

- شورای همکاری نیروی هوایی فایو آیز
- ارتش ای بی سی ای ان زد
- گروه گذرنامه پنج ملت
- برنامه همکاری فنی
- توافق یوکی یواس ای
- کنفرانس پنج کشور
- آوسکانزوکوس
- نظارت جهانی
- بوردر فایو
- مین وی

پانویس

منابع

- مشارکت‌کنندگان ویکی‌پدیا. «Five Eyes (https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Five_Eyes&oldid=919916657)». در *دانشنامهٔ ویکی‌پدیای انگلیسی*، بازبینی‌شده در ۶ اکتبر ۲۰۱۹.

پیوند به بیرون

- متن توافق یوکی یواس ای (<http://www.nationalarchives.gov.uk/ukusa/>) در وبگاه آرشیو ملی (بریتانیا)
- متن توافق یوکی یواس ای (https://web.archive.org/web/20130702172840/http://www.nsa.gov/pub/lic_info/declass/ukusa.shtml) در وبگاه آژانس امنیت ملی ایالات متحده آمریکا

برگرفته از «https://fa.wikipedia.org/w/index.php?title=فایو_آیز&oldid=35305865»

آخرين ويرايش ۲۷ روز پيش توسط CommonsDelinker انجام شده

ويکي پدیا
